

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.020/2023/7.

A felperes:

(felperes neve) ((lakcím).)

A felperes képviselője:

Dr. Falat László ügyvéd (ügyvéd címe.)

Az alperes:

(bv.-intézet megjelölése) Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (cím.)

Az alperes képviselője:

Dr. Némethy Barbara ügyvéd (ügyvéd 2. címe)

A per tárgya:

kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 7.P.20.093/2022/51.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes, 7.P.20.093/2022/53.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja** és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15.000 (tizenötezer) forintot, valamint ennek 2021. augusztus 10-től a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

A felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illetéket 7.500 (hétezer-ötszáz) forintra leszállítja azzal, hogy azt az esedékesség napjáig kell megfizetnie a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára. Az ezt meghaladóan felmerült 7.500 (hétezer-ötszáz) forint feljegyzett elsőfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

A felperes által fizetendő tanúdíjat 6.081 (hatezer-nyolcvanegy) forintra leszállítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Kecskeméti Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívására 6.081 (hatezer-nyolcvanegy) forint tanúdíjat.

Mellőzi az elsőfokú perköltség megfizetésére vonatkozó rendelkezést és megállapítja, hogy a felek az elsőfokú eljárási költségeiket maguk viselik.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felek másodfokú eljárási költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételi számlájára – 7.500 (hétezer-ötszáz) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket. Az ezt meghaladóan felmerült 7.500 (hétezer-ötszáz) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az illetékfizetési kötelezettség az e határozat meghozatalát követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2021. február 10-től az alperes bv. intézetben kezdte meg szabadságvesztés büntetését, ahonnan 2021. március 3-án az (X) Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe, majd 2021. június 24-én a (Y) Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe szállították át. Innen szabadult 2021. augusztus 10-én.

[2] Az alpereshez történt befogadásakor bevizsgálás céljából leadott egy darab CMIK típusú rádiót és 1 darab merülőforralót, amelyről átadás-átvételi elismervényt állítottak ki. Fogvatartása alatt ezeket az ingóságokat nem kapta meg. Amikor átszállították az (X) Büntetés-végrehajtási Intézetbe, arról tájékoztatták, hogy azokat az alperes nem küldte tovább, nem szerepelnek a letétjében.

[3] A felperes még az (X) Büntetés-végrehajtási Intézetben tartózkodása alatt kérte ügyészi meghallgatását. A 2021. július 30-án megtartott meghallgatáson panasszal élt az alperessel szemben letéti tárgyainak és korábbi, írásban megtett panaszának kezelése miatt. A (megye neve) Megyei Főügyészség (a továbbiakban: ügyészség) 2021. október 12-én – egyebek mellett – tájékoztatta a felperest, hogy az alperes közlése szerint a bevizsgálást követően a

merülőforralót és a rádiót azért nem adta ki a részére, mert sérültek voltak, ezáltal veszélyesnek minősültek. Megállapította azt is, hogy a felperes átszállításai alkalmával egyik fogvatartási helyen sem jelezte a letéti zsák átvizsgálásakor az ingóságok hiányát, nem kért tájékoztatást hollétükről, panaszt sem terjesztett elő, a letéti tárgyak tételes átvizsgálását követően a tárgyszelvényt aláírta. Utalt arra, hogy a (Y) Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe történt átszállításakor sem tüntette fel azokat a tárgyszelvényen. Leszögezte, az ingóságoknak utoljára az alperesnél volt nyoma. Ha szabadulásakor azokat nem adták ki a részére, úgy nem állapítható meg, hogy a mulasztás melyik büntetés-végrehajtási intézet magatartására vezethető vissza. Mivel az alperes a tárgyak továbbításáról dokumentumot nem tudott csatolni, az ügyészség a felperes panaszát e vagyontárgyai kezelése tekintetében alaposnak ítélte. Egyben tájékoztatta, hogy azok eltűnése miatt kárigényét a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv.tv.) 143. § (5) bekezdése alapján elévülési időn belül a büntetés-végrehajtási szerv szerint illetékes bíróságnál érvényesítheti.

A felperes keresete, az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében 30.000 forint és ennek 2021. augusztus 10-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kártérítési igényének alapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-ára, 6:521. § (1) bekezdésére, valamint 6:522. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozott. Előadta, szabadságvesztés büntetését az alperesnél kezdte meg, ahol – többek között – leadta a tulajdonát képező merülőforralót és rádiót, amelyeket nem kapott vissza. Állította, azokat az (X) Büntetés-végrehajtási Intézetbe való átszállításakor oda nem küldték át. Kiemelte: az alperes elismerte, az érintett ingóságokat nem adta ki a részére arra hivatkozva, hogy azokat sérültek, veszélyesnek ítélte. Utalt arra, hogy az ügyészség a panaszát megalapozottnak találta. A merülőforraló értékét 12.000 forintban, a rádióét 18.000 forintban határozta meg azzal, hogy szükség esetén igazságügyi tárgyszakértőt rendeljen ki a bíróság az értékük meghatározása céljából.

[5] Az alperes védekezésében elsődlegesen az eljárás hivatalbóli megszüntetését kérte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdés a) pontja és 176. § (1) bekezdés b) pontja alapján. Megjegyezte, a pertárgyérték alapján a jogvita elbírálása nem tartozik a törvényszék hatáskörébe. Megjelölte a felperes keresetével kapcsolatos további kifogásait. Kifejtette, hogy a kárigény közvetlenül bírósági úton nem érvényesíthető, azt a Bv.tv. 10. § (1) bekezdése alapján a 143. § (1) bekezdés szerinti, az alperesnél előterjesztett kárigénynak kellett volna megelőznie.

[6] Ugyanezen okból másodlagosan a kereset elutasítását kérte. Kiemelte: a felperes nem kérte a vagyontárgyai birtokbaadását, az alperes vélt mulasztása miatt panaszt, kifogást nem terjesztett elő, az alperes előtt kártérítési eljárást nem kezdeményezett. Úgy vélte, mindezek a perbeli igényérvényesítés lehetőségét kizárják.

[7] Harmadlagos ellenkérelme szintén a kereset elutasítására irányult. Ezzel összefüggésben arra hivatkozott, hogy az iratok szerint a merülőforralót továbbküldte az (X) Büntetés-végrehajtási Intézetbe, ahol a felperes letéti zsákját tételesen ellenőrizték, és hiányt nem tapasztaltak, a felperes pedig a tárgyszelvényt aláírta. Utalt arra, hogy végszállításakor is megküldték a tárgyszelvényt a befogadó intézetnek, ahol a felperes a lefolytatott tételes ellenőrzés alkalmával panaszt nem jelentett be, hiányt nem jelzett. Álláspontja szerint a csatolt nyilvántartási lap igazolja, hogy a merülőforraló a befogadó intézetnek megküldésre került, ami egyben igazolja a rádió továbbítását is. Miután mulasztása nem bizonyított, a felelőssége sem megállapítható. További érvelése szerint az érintett ingók használtak voltak, a

bevizsgálási jegyzék adatai alapján a merülőforraló csatlakozója faragva volt, a rádió csavarjai hiányosak voltak, így rendeltetésszerű használatra alkalmatlannak bizonyultak, értéket nem képviseltek, kár hiányában viszont a marasztalására nem kerülhet sor.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 15.000 forint eljárási illetéket, a Kecskeméti Törvényszék Gazdasági Hivatalának 12.162 forint tanúdíjat és az alperesnek 60.000 forint perköltséget.

[9] Határozatának indokolásában megállapította, hogy a felperes keresetében közhatalom gyakorlásával okozott kára megtérítését kérte, amelynek elbírálására – a Pp. 20. § (3) bekezdésére figyelemmel – a törvényszéknek van hatásköre.

[10] A továbbiakban érdemben vizsgálta a felperes kártérítési igényét. Kiemelte, a perben őt terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes jogellenesen járt el és magatartásával okozati összefüggésben neki kára keletkezett (Ptk. 6:519. §). Álláspontja az volt, jogszerűen járt el az alperes, amikor a Bv.tv. 129. §-a alapján a befogadás időpontjában megvizsgálta a felperes által bevitt műszaki cikkeket. (tanú 1. neve)-eknek, az alperes biztonságtechnikusának a tanúvallomása alapján igazoltnak találta, hogy azok nem voltak kifogástalanok: a rádió csavarjai hiányoztak, a merülőforraló csatlakozója meg volt faragva, emiatt veszélyesnek bizonyultak. Véleménye szerint nem nyert bizonyítást a perben, hogy az eszközök a felperes átszállítása során átkerültek az (X) Büntetés-végrehajtási Intézetbe és az sem, hogy a (Y) Büntetés-végrehajtási Intézetben megjelölt merülőforraló azonos a felperesével, emellett a tárgyszelvénnyen a rádió nem szerepelt. Az eszközök nem megfelelő kezelését annak ellenére nem tekintette jogellenes alperesi magatartásnak, és a kár bekövetkezését bizonyítottanak, hogy az ügyészség a felperes panaszát megalapozottnak tartotta. E körben kifejtette, tanúk nem tudták igazolni, hogy a műszaki cikkek újak voltak, a felperes élettársa – aki egyébként sem tekinthető elfogulatlan tanúnak – azok típusára sem tudott nyilatkozni. Ezzel szemben az alperes által csatolt okiratok igazolták, hogy az ingóságok alkalmatlanok voltak funkciójuk ellátására, értéket nem képviseltek, így a felperest nem érte kár, az alperes tehát kártérítés fizetésére nem kötelezhető.

[11] Végül utalt arra, hogy a felperes elmulasztotta kárigényét a bv. szerv előtt a Bv.tv. 143. §-a szerint érvényesíteni, emiatt keresete a lefolytatott bizonyítási eljárás hiányában is elutasítható lett volna.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[12] A felperes az elsőfokú bíróság ítélete ellen előterjesztett fellebbezésében annak megváltoztatását és a keresetének helyt adó döntés meghozatalát kérte.

[13] A Pp. 369. § (1) bekezdése, valamint 369. § (3) bekezdés a) és c) pontjai szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását kérte.

[14] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság eljárása során megsértette a Pp. 279. §-át, mert nem tett eleget a mérlegelési kötelezettségének. Kifejtette: a lehetőségekhez képest helyesen megállapított tényekből téves további ténybeli következtetésekre jutott. Az alperes ugyanis azzal, hogy a felperes tulajdonát képező eszközöket nem kezelte megfelelően, azok eltűntek vagy megsemmisítésre kerültek, olyan jogellenes magatartást tanúsított, ami a kártérítési igényét megalapozza. Véleménye szerint tévedett az elsőfokú bíróság abban is, hogy a kár mértékét nem tartotta megállapíthatónak, mert élettársa pontosan meghatározta az értéküket.

Hangsúlyozta, a szakértő kirendelése azért vált szükségtelenné, mert a vizsgálandó tárgyak hiányában kétséges lett volna az értékmeghatározás. Vitatta élettársa elfogultságát: vallomása egy tekintet alá esik bármely más tanú nyilatkozatával. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta az alperesi tanúk, (tanú 1. neve)-nek és (tanú 2. neve) vallomását, akik nyilvánvalóan az általuk kiállított iratok tartalmát alátámasztó előadást tettek, ezzel szemben (tanú 3. neve) tanúvallomását nem mérlegelte, holott a tanú elfogulatlanul nyilatkozott, hiszen az alperessel fennállt szolgálati jogviszonya már megszűnt és releváns információkkal rendelkezett, mert korábban a fogvatartottak befogadásakor ő vizsgálta meg először az ingóságait. A tanú vallomásából kiemelte, hogy ha a bevitt tárgyon sérülést tapasztalt, azt nem továbbította a biztonságtechnikusnak. Ez ellentmond (tanú 1. neve)-nek és (tanú 2. neve) tanúvallomásának, az ellentmondás feloldásának hiányában pedig az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan.

[15] Nem vitatta, hogy fogvatartása ideje alatt nem fordult az alpereshez kártérítési igénnyel, azonban kérte figyelembe venni, hogy ügyészségi panaszt előterjesztett. Okfejtése szerint a jogszabály megfogalmazásából, nevezetesen, hogy az igény „előterjeszthető” az is következik, hogy a kártérítési igény érvényesítésének más lehetősége is van.

[16] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a felperes a megelőző kártérítési eljárás megindítását elmulasztotta, ezért nem volt jogosult igényét közvetlenül bíróság előtt érvényesíteni, következésképpen a per megszüntetésének van helye.

[17] Érdemben hangsúlyozta, hogy (tanú 3. neve) és (tanú 2. neve) tanúk csak általánosságban tudtak a perrel érintett tárgyakról nyilatkozni, (tanú 1. neve)-nek viszont határozottan emlékezett azok állapotára, ezért nyilatkozatát az elsőfokú bíróság megalapozottan fogadta el. Úgy vélte, a perben nem nyert bizonyítást, hogy az eszközök megsemmisítésre kerültek, az csupán feltételezés, kár hiányában ugyanakkor a felperes nem jogosult kártérítésre.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[18] A fellebbezés részben alapos.

[19] A felperes keresetében kártérítési igénnyel élt. Miután az alperes közhatalmat gyakorolt a fogvatartás végrehajtása során, a felek jogviszonyára a peresített követelést illetően irányadó a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése. Az alperesnek ebből a szempontból lényeges, a fellebbezési ellenkérelmében is kifejtett védekezése szerint a felperes igénye közvetlenül bírósági úton nem érvényesíthető, az sérti a Bv.tv. 10. § (1) bekezdésében és 143. § (1) bekezdésében foglaltakat. Az elsőfokú bíróság a felperes kártérítési követelését érdemben vizsgálta, és csak ezután utalt arra, hogy a megelőző kártérítési igény érvényesítésének elmulasztása miatt is a keresetlevél „elutasításának” lett volna helye. Megjegyzi az ítéltábla, az elsőfokú bíróságnak az érdemi vizsgálatot megelőzően elsőként a pergátló kifogás tárgyában kellett volna állást foglalnia, és csak annak megalapozatlansága esetén térhetett volna át a jogvita érdemi elbírálására. Így ha az volt az álláspontja, hogy a felperes nem volt jogosult közvetlenül a bírósághoz fordulni, a keresetlevelet vissza kellett volna utasítania, ennek hiányában pedig az eljárás megszüntetéséről kellett volna rendelkeznie, mellőzve az érdemi vizsgálatot. Az ítéltábla azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a perbeli esetben nem volt megkövetelhető a felperestől a megelőző kártérítési eljárás megindítása.

[20] A peres felek között a Bv.tv. 7. §-a szerinti büntetés-végrehajtási jogviszony jött létre, aminek jellegéből adódóan az elítéltet és az egyéb jogcímen fogvatartottat jogszabályban meghatározott sajátos jogok illetik és kötelezettségek terhelik. A Bv.tv. 10. § (1) bekezdése

kötelező igényérvényesítési módot ír elő: az elítelt büntetés-végrehajtási ügyben vagy a fogvatartással összefüggésben kérelmet terjeszthet elő, a kérelemről hozott döntéssel szemben panaszt nyújthat be, továbbá a törvény szerinti egyéb jogorvoslati joggal, illetve a Bv.tv 143. § (1) bekezdése szerint kártérítési igényrel élhet, amely igényeket írásban kell előterjesztenie. A Bv.tv. 143. § (1) bekezdése alapján az elítelt fogvatartásának ideje alatt a kárigényét írásban annál a büntetés-végrehajtási szervnél terjesztheti elő, ahol a kár bekövetkezett. A kártérítési igényt határozattal kell elbírálni, amely ellen az elítelt a közléstől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül a határozatot hozó büntetés-végrehajtási szerv székhelye szerint illetékes bíróság előtt keresetet indíthat. A kártérítési eljárás részletes szabályairól szóló 12/2014. (XII.16.) IM rendelet (továbbiakban: IM rendelet) 1. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a kártérítési eljárás csak akkor nem folytatható le vagy azt határozattal meg kell szüntetni, ha a fogvatartott a határozat meghozatala előtt szabadul. Az IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján a fogvatartott köteles a kár bekövetkezéséről a bv. szerv személyi állományát haladéktalanul tájékoztatni, a kártérítési eljárást a 4. § (1) bekezdés b) pontja szerint a kárigény bejelentésének napján kell megindítani.

[21] A Pp. 176. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a bíróság – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – a keresetlevelet visszautasítja, ha a pert törvényben meghatározott más hatósági, vagy egyéb eljárásnak kell megelőznie. Ezt a rendelkezést nem lehet figyelmen kívül hagyni pusztán amiatt, hogy a felperes a kereseti kérelem előterjesztésekor már szabadlábban volt, ha korábban, fogvatartása alatt lehetősége lett volna a kártérítési kérelem előterjesztésére. A Bv.tv. 143. § (1) bekezdésében írtakat és az (5) bekezdésnek azt a rendelkezését, amely szerint ha az elítelt szabadult, kártérítési igényét a Ptk. alapján elévülési időn belül közvetlenül a bv. székhelye szerint illetékes bírósághoz benyújtott keresettel érvényesítheti, nem lehet úgy értelmezni, hogy szabadon választhat a két igényérvényesítési mód között. Ilyen következtetés az IM rendelet 1. § (2) bekezdés a) pontjából sem vonható le. A szabályozás arra az esetre vonatkoztatható, amikor a megelőző kártérítési eljárás már megindult, de a fogvatartott szabadulása miatt azt szükségképpen meg kell szüntetni. Az igényérvényesítéssel a szabadulását megváró fogvatartott nem kerülheti meg az általa a fogvatartása alatt betartandó szabályokat: ha a megelőző kártérítési eljárást, bár azt megtehetette volna, nem indította meg, a szabadulása után nem fordulhat közvetlenül a bírósághoz, mert a pert a törvényben meghatározott eljárásnak kellett volna megelőznie.

[22] A kártérítési igény érvényesíthetősége azonban a felperes esetében speciálisan alakult, mivel nem volt abban a helyzetben, hogy igényét fogvatartásának viszonylag rövid, 6 hónapos időtartama alatt érvényesítse. Nem szerzett ugyanis kellő bizonyossággal tudomást kárának bekövetkezéséről, ingóságainak eltűnéséről, azok sorsáról szabadulása időpontjáig nem volt tudomása. A panasa nyomán indult ügyészégi eljárás sem derített fényt az ingóságok hollétére, csupán azt állapította meg, hogy azok utoljára az alperesnél voltak fellelhetők. Emellett lényeges, hogy a peradatok szerint a fogvatartott által a befogadásakor leadott tárgyak bevizsgálása akár több hetet is igénybe vehet, ezért a felperes az (X) Büntetés-végrehajtási Intézetbe való átszállításakor alappal feltételezhette, hogy a befogadása időpontjához képest eltelt 3 hetes időszakban a bevizsgálásuk még nem történt meg, így abból a tájékoztatásból sem kellett az eltűnésükre következtetnie, amely szerint azokat letéti zsákja nem tartalmazta. Az ingók hollétét, meglétét illetően a továbbiakban bizonytalanságban volt, hiszen az alperes nem ismerte el végleges eltűnésüket. Ezt támasztja alá az ügyészégi vizsgálat során beszerzett azon alperesi védekezés is, amelynek értelmében a tárgyak sérültek voltak, emiatt nem voltak a részére kiadhatók. A felperes tehát alappal feltételezhette, hogy azokat utóbb visszakapja. Valójában csak szabadulása időpontjában szembesült azzal, hogy az ingóságai nincsenek meg, majd az ügyesség tájékoztatása alapján, a szabadulását követően szerzett teljes bizonyossággal tudomást arról, hogy azokat az alperes nem tudja visszaszolgáltatni, elvesztek vagy megsemmisítésre kerültek, azaz kár, vagyoni hátrány érte.

Mivel kára bekövetkeztéről ekkor szerzett tudomást, nem volt módja arra, hogy kárigényét még fogvatartása alatt, a Bv.tv. 143. § (1) bekezdése szerint előterjeszthesse. Nem szegte meg tehát az IM rendelet 3. § (2) bekezdésében írt kötelezettségét. Erre figyelemmel jogosult volt kártérítési igényét közvetlenül a bíróság előtt érvényesíteni, az eljárás Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, a 176. § (1) bekezdés c) pontján alapuló megszüntetésének nem volt helye.

[23] Mindebből az is következik, hogy a felperesnek nem volt olyan rendes jogorvoslati lehetősége, aminek kimerítése a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti perelőfeltételként megkövetelhető lett volna tőle.

[24] A továbbiakban a kártérítés Ptk. 6:519. §-ában meghatározott feltételeinek megvalósulását kellett vizsgálni, mert a felek jogszabály alapján létrejött letéti jogviszonya nem szerződéses jellegű volt, hanem a közhatalmi jogviszony keretei között maradt. Az itt szabályozott kárelemek megvalósulását a jogellenesség kivételével a felperesnek kellett bizonyítania. Az alperes magatartásának jogellenessége ugyanis magából a kár okozásából következik, hiszen polgári jogi értelemben minden kárt okozó magatartás jogellenes, mert a károkozás általános tilalmába [Ptk. 6:518. §] ütközik, kivéve, ha annak jogellenességét kizáró ok áll fenn [Ptk. 6:520. §]. Az alperes jogellenességet kizáró okot nem jelölt meg. Így ha a felperes a kártérítés fogalmi elemeinek megvalósulását bizonyította, az alperes kimenthette magát a felelősség alól magatartása felróhatósága hiányának igazolásával. Ehhez azt kellett bizonyítania, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható [Ptk.1:4. § (1) bekezdés]. Ez adott esetben a rá irányadó speciális jogszabályi rendelkezések megtartottságát jelentette.

[25] A büntetés-végrehajtási intézetben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak letétjének kezeléséről és a birtokukban levő külföldi fizetőeszközzel kapcsolatos eljárásról szóló 15/2014. (XII.17.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (1) bekezdése szerint a bv. intézet igazolás ellenében átveszi a fogvatartottnál nem tartható tárgyakat és a fogvatartott kérelmére azokat letétbe helyezi. A büntetés-végrehajtási intézetet a letéti tárgyak megőrzésének és kiadásának kötelezettsége terheli, vagyis azokat a tárgyakat, amelyeket nem bocsátott a fogvatartott rendelkezésére a fogvatartás ideje alatt, mert a zárkában nem tarthatónak minősített, a letét megszűnésére tekintettel a szabaduláskor ki kell adni a részére [R. 16. § (1) és (2) bekezdés]. Az alperes a merülőforralót és a rádiót nem vitatottan nem adta ki a felperes részére a szabadulása időpontjában, megszegve jogszabályi kötelezettségét. Vitatta azonban, hogy a felperest kár érte: álláspontja szerint a letétbe vett eszközök értéktelenek voltak.

[26] A kártérítési felelősség elengedhetetlen eleme a kár, amelynek bekövetkeztét, mértékét a felperesnek kellett bizonyítani. A felperes állította, hogy a büntetés-végrehajtási intézetbe bevitt merülőforraló és rádió új volt, azokat közvetlenül a befogadása előtt vásárolta és a jótállási jeggyel együtt átadta az alperesnek. Tanúként meghallgatott élettársa a két tárgy típusára nem tudott nyilatkozatot tenni, nem említette, hol vásárolták azokat, ellenben vételárukra a felperes által megjelölten egyezően, pontosan emlékezett. A felperessel egyezően állította azt is, hogy a felperes azok jótállási jegyeit is bevitte a büntetés-végrehajtási intézetbe és a tárgyakkal együtt leadta, ami nem észszerű és nem életszerű. Emiatt vallomása aggályos, nem alkalmas az ingók értékének alátámasztására. Ilyen körülmények között azok új állapota is megkérdőjelezhető, tanúvallomásából arra nem lehet határozott, egyértelmű következtetést levonni.

[27] Az alperes által csatolt okiratokból kitűnően a felperes befogadásakor bevizsgálásra átadott eszközöket a tanúként meghallgatott (tanú 2. neve) vette át 2021. február 11-én. Az átvételt igazoló, aláírásával ellátott, általa kézírással kitöltött okirat szerint a rádió és a merülőforraló hibátlan állapotú volt (P.46. szám). Az átvételi elismervény a Pp. 325. § (1) bekezdés a) pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat, ami az ellenkező bizonyításáig

teljes bizonyító erővel bizonyítja, hogy aláírója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetőleg elfogadta [Pp. 325. § (3) bekezdés]. Kétségtelen, hogy a teljes bizonyító erejű magánokirathoz annak tartalmi valódisága tekintetében nem fűződik kötőerő, azonban a perbeli, táblázat formátumú okirat tartalmát erősíti (tanú 3. neve) érdektelen tanú vallomása, aki szerint az alperes által állított hibákat mutató tárgyakat nem is küldik tovább bevizsgálásra. Mindezeket nem írja felül (tanú 1. neve)-nek – jelenleg is az alperes kötelékében dolgozó – tanú vallomása, aki az ingóságokat használnak, sérültnek ítélte. Lényeges, hogy az ő nyilatkozatát csupán egy ismeretlen időpontban és körülmények között keletkezett, nyomtatott formában készült kimutatás támasztja alá. Tanúvallomása így – szemben a fenti bizonyítékokkal – nem alkalmas annak az alperesi hivatkozásnak az igazolására, hogy a két eszköz értéktelen, használhatatlan volt.

[28] Ugyanakkor az így rendelkezésre álló a peradatok alapján sem lehet egyértelmű következtetést levonni a tárgyak állapotára és pontos értékére, azaz a felperest ért kár mértékére. Az további bizonyítás, szakértői vizsgálat alapján sem lenne megállapítható, az érintett ingóságok, a vásárlásukat igazoló számlák, a jótállási jegyek hiányában, jellemzőik, koruk ismerete nélkül. Az azonban megállapítható, hogy látható hibában nem szenvedtek, egyben működőképesek is voltak, hiszen használat céljával vitte be őket a felperes. Mindezek alapján az ítéltábla arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperest kár érte az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben, és a felelősség aló az alperes nem mentette ki magát, mert nem bizonyította, hogy magatartása nem volt felróható.

[29] Az ítéltábla a pontos kármérték bizonyíthatóságának hiányában a Ptk. 6:531. §-a szerinti általános kártérítés szabályát alkalmazta. Úgy mérlegelt, hogy a két eszköz együttes értéke elérte a 15.000 forintot, ha átlagos korúak és használtak, de működőképesek voltak, amely tulajdonságokat a fentebb írtak alapján állapított meg. Így ezt az összeget találta alkalmasnak a felperes kárának kiegyenlítésére, kötelezve az az alperest annak megfizetésére.

[30] Ezen felül a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján késedelmi kamatban is marasztalta az esedékesség napjától, azaz a kár bekövetkeztétől kezdődően [Ptk. 6:532. §]. Az alperes kára a szabadulása napján következett be, mert ekkor vált jogosulttá arra, hogy ingóságait visszakapja [R. 16. § (2) bekezdés], azok feletti rendelkezési jogát gyakorolja.

[31] A részben az elsőfokú bíróságtól eltérő másodfokú döntésre figyelemmel módosult a peres felek pernyertességének, pervesztességének aránya, azonossá vált, ezért az ítéltábla mellőzte a felperes elsőfokú perköltség fizetésére kötelezését, egyben megállapította, hogy a felek költségeiket a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján maguk viselik.

[32] Az ítéltábla a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét és a tanúdíjat a pervesztességével arányosan leszállította [Pp. 101. § (1) bekezdés, 102. § (1) bekezdés]. Ugyanezen jogszabályhelyek alkalmazásával megállapította, hogy az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető illetékmentességre tekintettel a feljegyzett elsőfokú eljárási illeték fele összegét az állam viseli.

[33] Miután az alperes mentessége nem terjed ki a perben felmerült egyéb költségek, így a tanúdíj viselésére, ezért annak ½ részét köteles megfizetni a törvényszék gazdasági hivatalának felhívására.

[34] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

[35] A fellebbezés részben vezetett eredményre. Mivel a felek között a pernyertesség, pervesztesség aránya azonos, ezért a másodfokú eljárásban felmerült perköltségeiket a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján maguk kötelesek viselni.

[36] A felperes a Pp. 101. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése alapján köteles a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték $\frac{1}{2}$ részének megfizetésére, a további fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad [Itv. 5. § (1) bekezdés c) pont].

[37] Az ítéltábla tájékoztatja a felperest, hogy a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és az állam előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (12.27.) IM rendelet 2023. január 1. napjától hatályos 3. § (2) bekezdése értelmében az előzetesen meg nem fizetett eljárási illetéket már nem az adóhatóság erre irányuló külön felhívására kell megfizetni, hanem az illeték viseléséről döntő jogerős határozat rendelkezése alapján. Ezért mind az elsőfokú, mind a fellebbezési eljárási illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú számlájára kell megfizetnie, annak során közleményként fel kell tüntetnie adóazonosító számát, valamint az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot.

[38] Figyelmezteti a felperest, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint késedelmi pótlékot kell fizetnie.

Szeged, 2023. április 12.

Dr. Kiss Gabriella sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró